

MATERIAŁ EDUKACYJNY DLA NAUCZYCIELA

CZYM JEST WZW C

Wirusowe zapalenie wątroby typu C (WZW C) jest chorobą zakaźną wywołaną przez wirus zapalenia wątroby typu C (Hepatitis C Virus - HCV).

Wirus ten pochodzi z rodziny Flaviridae, jest wirusem jednoniciowym RNA dwukrotnie większym niż wirus zapalenia wątroby typu B (Hepatitis B Virus - HBV). Wykryty został w 1989 roku. HCV występuje w sześciu odmianach zwanych genotypami, które oznaczone są numerami od 1 do 6. Na świecie dominują zakażenia genotypem 1, a w następnej kolejności 2 i 3 HCV. Genotypy 4, 5 i 6 występują przede wszystkim w Afryce i Azji.

W USA oraz w większości krajów europejskich genotyp 1 stwierdza się u około 75% zakażonych HCV, a resztę stanowi genotyp 2 i 3.

Ustalenie genotypów ma znaczenie ze względu na przewidywaną skuteczność terapii, która u zakażonych genotypem 1 wynosi 40-50%, a genotypami 2 i 3 sięga 80-90%, pomimo krótszego o połowę czasu leczenia.

WZW C zwane jest cichym zabójcą, gdyż zakażenie przebiega bezobjawowo lub objawy są niecharakterystyczne, co powoduje, że choroba rozpoznana zostaje po wielu latach w okresie poważnych zmian chorobowych w wątrobie.

Tylko u 20% chorych zakażenie jest ostre, ustępuje spontanicznie bez przechodzenia w stan chroniczny. Również wówczas choroba najczęściej nie jest rozpoznawana ze względu na mało charakterystyczny obraz chorobowy (osłabienie, rozdrażnienie, zaburzenia ze strony przewodu pokarmowego, objawy grypopodobne itp.).

Zakażenia HCV w 80% przypadków przechodzą w postać przewlekłą.

Gdy zakażenie utrzymuje się długotrwale dochodzi podstępnie do systematycznego uszkodzenia wątroby. Nie można jednak zapominać, iż taki niekorzystny przebieg choroby występuje u jednego spośród pięciu pacjentów po około 20-30 latach. W tych przypadkach możliwości farmakologicznego leczenia w zasadzie nie istnieją, a jedyną opcją leczniczą jest przeszczepienie wątroby. Wykrywana wówczas marskość wątroby grozi rozwojem raka wątrobowo-komórkowego, a też zagrażających życiu powikłań w postaci wodobrzusza, żylaków przełyku i związanych z nimi krwotoków, problemów z krzepiwością krwi, zaburzeń psychicznych, do śpiączki wątrobowej włącznie.

Wirus zapalenia wątroby typu C został zaliczony do karcynogenów klasy I.

Zagrożenie ze strony HCV wynika z dużego rozprzestrzenienia się wirusa i braku czynnej profilaktyki – **do tej pory nie została wynaleziona szczepionka przeciw wirusowi.**

Należy podkreślić, że szczepionki przeciwko wzw A i B nie chronią przed konsekwencjami ze strony wirusa HCV.

STOP! HCV

Wirusowe zapalenie wątroby typu C zostało uznane przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) za jedno z największych światowych zagrożeń epidemiologicznych.

Ze względu na wieloletni bezobjawowy przebieg zakażenia HCV, chorobę określa się niekiedy mianem „wirusowej bomby zegarowej”. HCV jest odpowiedzialny za 40% wszystkich przypadków przewlekłych wirusowych zapaleń wątroby na świecie. Ogółem szacuje się, że na świecie zakażone może być 3% populacji, a w Polsce ponad 700 tysięcy osób.

DROGI ZAKAŻENIA

Wirus zapalenia wątroby typu C przenosi się głównie przez krew.

Szacuje się, że w Polsce 80% zakażeń HCV jest skutkiem zabiegów medycznych, zwłaszcza drobnych, takich jak zastrzyki lub pobieranie krwi.

Do zakażenia może dojść również podczas: wizyty u fryzjera, kosmetyczki, manikiurzystki, stomatologa, podczas tatuowania ciała czy kolczykowania, a także poprzez kontakt z zakażoną HCV krwią domowników poprzez używanie tej samej maszyny do golenia czy nożyczek do paznokci.

Ryzyko zakażenia drogą seksualną jest stosunkowo nieduże, wzrasta wraz z liczbą partnerów seksualnych.

Podobnie rzadko narażone są noworodki urodzone z matek zakażonych HCV. W tych przypadkach ryzyko to rośnie gdy matka zakażona jest równocześnie wirusem HIV lub znajduje się w okresie wysokiej wirēmii. ***Karmienie piersią nie stwarza ryzyka zakażenia noworodka.***

HCV nie przenosi się przez:

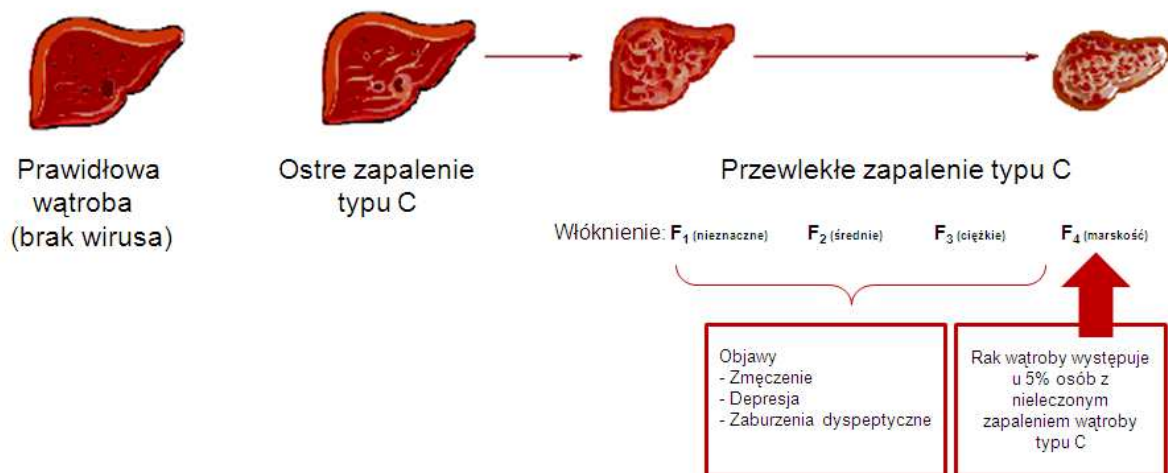
- kichanie i kaszel,
- trzymanie za ręce,
- całowanie się,
- używanie tej samej toalety, wanny, prysznic,
- spożywanie żywności przygotowywanej przez osobę zakażoną HCV,
- trzymanie kogoś w objęciach, przytulanie,
- pływanie w tym samym zbiorniku wodnym,
- zabawa z dziećmi, sport (jeśli nie dochodzi do uszkodzeń ciała).

ETAPY ROZWOJU CHOROBY

Jak wcześniej wspomniano u około 20% zakażonych wirusem HCV choroba spontanicznie ustępuje, ograniczając się wyłącznie do ostrego przebiegu zakażenia. Dowodem przebytego zakażenia jest obecność we krwi przeciwciał anti-HCV.

Przebieg choroby

Dowodem utrzymującego się przewlekłe czynnego zakażenia HCV jest obecność zarówno przeciwciał HCV, jak i kwasów nukleinowych wirusa w surowicy krwi.

Systematyczne namnażanie się wirusa w wątrobie prowokuje odczyn zapalny i włóknienie tego narządu. Nierzadko towarzyszy temu podwyższona aktywność aminotransferaz (enzymów wątrobowych we krwi). Nasilający się proces włóknienia może po dłuższym czasie doprowadzić do marskości wątroby, która jest głównym czynnikiem ryzyka rozwoju raka wątrobowokomórkowego.

Typową cechą zakażenia HCV jest jego bezobjawowy, trwający niekiedy wiele lat przebieg.

Objawy jeśli wystąpią, to rzadko nasuwają podejrzenie choroby wątroby. Żółtaczka, która jest typowa dla uszkodzenia wątroby, występuje nie częściej niż raz na 100 chorych. Takie objawy jak na przykład: długotrwałe zmęczenie, senność, apatia, czy stany depresyjne nie ułatwiają rozpoznania. W konsekwencji choroba potrafi nawet przez kilkadziesiąt lat pozostawać w ukryciu.

U co najmniej 20% chorych z przewlekłym zapaleniem wątroby dochodzi do rozwoju marskości wątroby i dalszych następstw chorobowych.

STOP! HCV

GRUPY RYZYKA

Grupy wysokiego ryzyka zakażenia HCV:

- przetoczenie krwi bądź preparatów krwiopochodnych przed rokiem 1993,
- kilkakrotnie hospitalizowani,
- poddani zabiegom chirurgicznym, badaniom endoskopowym i np. częstym badaniom krwi,
- pracownicy służby zdrowia, straży pożarnej, policji narażeni na urazy,
- przyjmujący narkotyki drogą dożylną lub donosowo,
- korzystający z salonów tatuażu, kolczykowani.

W obliczu braku szczepionki przeciwko HCV jedyną metodą zapobiegania zakażeniu jest unikanie sytuacji niosących takie ryzyko.

Sterylizacja narzędzi, przestrzeganie zasad higieny i dokładnych procedur zabiegów medycznych w znacznym stopniu zapobiega rozprzestrzenianiu się HCV. Każdy pacjent ma prawo zażądać od pracowników służby zdrowia używania jednorazowych igieł, stosowania rękawiczek jednorazowego użytku podczas pobierania krwi. **Nie korzystaj z cudzych przyborów kosmetycznych!**

EPIDEMIOLOGIA

Epidemiologia na świecie

Wirusowe zapalenie wątroby typu C to problem epidemiologiczny i społeczny dotyczący około 3% populacji świata. Według szacunkowych danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) liczba ludzi zakażonych tym wirusem na świecie waha się od 170 do 300 milionów. Każdego roku grupa zakażonych powiększa się o kolejne 3-4 miliony. Według szacunków WHO jeśli nie podejmie się w najbliższym czasie powszechnych badań przesiewowych oraz terapii osób wymagających leczenia, liczba zgonów spowodowanych HCV zwiększy się w najbliższych latach kilkakrotnie.

Epidemiologia w Polsce

Zgodnie z szacunkami Polskiej Grupy Ekspertów HCV, popartymi przeprowadzonymi niedawno badaniami epidemiologicznymi, liczba zakażonych w Polsce może wynosić ok. 730 000 czyli 1,9 % populacji przy czym zdiagnozowanych do tej pory zostało jedynie około 49 500 osób. W konsekwencji setki tysięcy ludzi w Polsce nie są świadomi swojej choroby.

Podstawową trudnością bowiem w zwalczaniu zagrożeń HCV jest anonimowość osób zakażonych ściśle związana z podstępny, bezobjawowy przebieg tego zakażenia. Część z nich bez niezbędnego leczenia zagrożona jest ryzykiem poważnych chorób i zgonów.

